

Még bármi megtörténhet

téren hangosan kiabálták, hogy takarodj, takarodj, de az arcukat csak ritkán mutatta közlelrol a kamera. A gyerek úgy gondolta, azért, nehogy később meg lehessen találni őket, meg az is eszébe jutott, hogy éjszaka van, és ezek a fickók az éjszaka hősei. Bátor férfiak, akik csak vállat vonnak, ha gázt fújnak rájuk a rendőrök. Nem azért ordítanak, mert fáj vagy mert félnek, hanem mert pontosan tudják, milyen félelmetesek harci kiáltásaikkal. Takarodj, takarodj, kántálták. A könnygáz jól mutatott a villanyfényes éjszakában. Fehéren ragyogva ömlött az ostromlókra, a rendőrök sorfala pedig meg-megremegett, mint a pulóveren liftező cipzár, ha nem lehet eldönteni, elég meleg van-e már, vagy sem.

Annyira volt csak világos, hogy éppen lehetett látni mindent, kivéve az arckat. Ez döbbenetes, préselte magát a fotelbe a gyerek, amikor egyik-másik rendőrt eltalálták, úgy hullottak ki a sorból, akár törött fenyőléc a kerítés közepéből, ha elengedi az utolsó csavar is. A támadók néha súlyos tárgyakkal rontottak fel a lépcsősor tetejére. Utcai szemetest vittek magukkal, nem is hitte volna, milyen nehéz, ha nincs a környékükön is néhány ebből a fém és beton kombinációjából alkotott szörnyszülőttből. Egyszer a padtársa, Martin nagyot rúgott az egyikbe, hogy megmutassa, milyen erős, de csak a bal lábujja sérült meg, és két hétig nem kapcsolhatta be a számítógépét, mert az apja azt mondta, ne mérgezze tovább az agyát az agresszív játékokkal. Martin utólag ezt úgy mesélte a fiúknak, hogy viszsaszólt neki, nyalja ki, de az apja inkább süketnek tette magát, nem merte vállalni vele a küzdelmet. Bálint nevetett, Kormorán is, Alexnek viszont egyáltalán nem tetszett ez a stílus. Az apád, te állat, miért mondasz róla ilyeneket, kérdezte, és közel állt hozzá, hogy megüsse, de Martin erősebb volt, ezért idejében elharapta a következő beszólást, ami azt feszegette volna, milyen mélyen húzódnak Martin agyi képességeinek a határai.

A tévét ostromolják, mert elégük volt abból, hogy a kormány hazudik, mondta az apja, amikor tizenegy után behívta a szobába Alexet. Nézd meg, mondta, kitört a forradalom, csak idáig el ne érjen, nyögött az anyja. Már aludt, a zajra ébredt, bántotta szemét a képernyő fénye. Alex csodálattal figyelte az eseményeket. Olyan volt, mint egy stratégiai játék, ahol elnagyolt karakterek mozognak az idegen bolygó kiürített támaszpontjának csatornáiban. Sokan sokféle irányból érkeztek az ostromlók, dühösen keresték a helyüket, nem voltak igazi vezényszavak, csak nagyon halványan látszottak az erővonalak, mi lehet az igazi célpont. A televízió, mondta az apja, ezek tavasszal még úgy reklámozták magukat, hogy teleplakátolták az országot, Ön melyik televíziót foglalná el forradalom idején. Most megkapták, tessék, bosszankodott, inkább készítet-

tettek volna tisztességes műsorokat. Miért a silány kereskedelmi adókkal szálltak versenybe, miért a vörösöket szolgálják ki még ma is, annyi év után? Alex apja hamar robbant, ha szóba jött a politika, túl sok sebet takargatott elnyúlt, kézi kötésű pulóvere, amit még az apjától, a sánta nagyapától örökölt, akinek már nem volt türelme várni, és 1988 őszétől nem folytatta tovább. Néhány hónapon múltott csak, zokogott Alex apja, mikor kikiáltották a köztársaságot. Addig rendszerellenesek voltak, bomlasztó banda, sehol egy párttag vagy legalább egy karrieréhes KISZ-funkcionárius a családban, disszidens viszont, aki középső ujját magasra tartva intett be Kádárék száraz hazugságainak, akadt kettő is, Bécsbe és Kanadába távoztak, ott kértek menedékjogot. Ezért aztán a sánta nagyapa egyáltalán nem, Öregalex meg csak diploma után kapott útlevelet, amikor már lazult a prés, és az elvtársak erősen húzogathatták a nyakukat, nehogy kenderre cserélje a dühös nép a piros nyakkendőt. A nép haragja azonban gyorsan elszállt, se vér, se igazi könny nem folyt. Tudod, fiam, mondta Alexnek néha, ritkán volt jó kedve, de ha arról volt szó, hogy vége annak az időszaknak, egészen felvillanyozódott, ha nem csak agyhalottak meg idióták élnek az Árpádok országában, akkor nem is jön el soha újra, egyszer majd csak eltűnnek végül mind, mint az erdőben a vadnyom, mi meg itt maradunk, mi maradunk itt, nem ezek, és boldogan élünk, míg meg nem halunk. Vagy ők meg nem? – kérdezte Alex. Szerette, ha ilyen volt az apja, örült, ha kedvére tehetett. Nem került sokba most sem. Álmos volt, de mit számított ez ahhoz képest, hogy együtt nézhették, mi történik a főváros közepén. Azért a francia rendőrök nem ilyen szánalmasak, állapította meg Alex apja, amikor két percen belül már a második egyenruhástól vették el a támadók a pajzsot, ott is voltak cirkuszok, heteken át gyűjtogatták a gépkocsikat az utcán a baloldali aktivisták, de nem a diadalív árnyékában. Igaz, mondta, ha ott egy miniszterelnök hazudott, mehetett azonnal a pokolba, most bezzeg a tisztelt és díszes Európának esze ágában sincs kiállni a magyar nép igazsága mellett, se máskor, se most, soha nem segítettek. Egyedül vagyunk ezen a világon, nem ártana, ha a magyar ember nem a magyar ember vérét akarná, figyelmeztette a fiát, mikor a tömeg azt kiabálta, hogy magyar rendőr velünk van, magyar rendőr velünk van. Néhányan ekkor hozták ki harcok sűrűjéből, a park fái alatt kialakult fronton felgyújtott oszlatóautóból kimenekített egyenruhást. A rendőrfőnökök nincsenek a helyzet magaslátán, mondta az Öregalex, nézd meg, ott áll egy sor sisakos-pajzsos rohamrendőr a lépcső tetején, reszketnek, mint a jégkrémpapír, közben meg jön ez a roncskocsi, felloccsolja a parkot, aztán megindul előre. A paprikát nem verné le nagyapád kertjében ez a sugár. Ugyan már, komolyan gondolta bárki is, hogy ér valamit ez az egyetlen járgány? Tank gyalogos nélkül? Ennyire tapasztalatlan a főkapitány? Vagy éppen az a cél, hogy hátha kitépik a nyomorultat, és felgyújtják, meg-lincselik, darabokra tépik? Aztán elsöpri a sorfalat, berontanak a tévébe, szétszedik az összes ott reszkető alkalmazottat? Hogy aztán azt mondják, ilyenek ezek, ami nem piros, az barna, mint a szar? Mint régen? Nagyon, nagyon dühös volt Alex apja, nem tetszett neki, hogy megint az lesz a vége, elbukják, azok bukják el, akik semmi mást nem akarnak, mint hogy legyen végre rend ebben az országban, és ha ennek az az ára, hogy tűnjön el a közéletből a miniszterelnök, aki nyilvánosan hazudott, és törvényt sértett, és ezt nem tagadta, inkább igyekezett erényként csillogtatni, akkor tűnjön el.

Tűnne már el a pokolba, mondta Öregalex. Erősen gondolkodott, bontson-e sört, de a kései időpontra tekintettel meg hogy másnap is hatra kellett mennie, kihagyta.

Alex aznap éjjel sokáig forgolódott, addig rugdosta a paplanját, míg végül leszakadt a könyvespolc aljáról lógó plüssdenevér, amit még elsős korában követelt ki karácsony után. Álmában is lőttek, de nem gázpisztolyból, hanem vállról indítható rakétát, és nem rohamrendőrök, hanem a szomszéd utcában lakó fiúk, akikkel nagyon nem volt barátságos viszonyban. Tavaly kővel dobálták meg Göndört, hogyan lehet ilyen hülye nevet adni egy boxernek, te pöcs, kérdezte a vezérük. Ott brékelt a parkoló autók előtt, és a két napja ásott csatornából kitermelt kavicsokkal tartotta zárótűz alatt a járdát a haverjaival. Alex meg a kutya csak a rét felé menekülhetett, ahol viszont térdig ért a sár, három hete napi több órán át esett. Alex visszadobott egy követ, éppen azt, ami azelőtt eltalálta a kis boxert. A gyerek homlokát érte a kő, vér fröccsent az arcából, és hátratántorodott. Alex esküdni mert volna, hogy recsenést is hall, és akkor most mi van, kiabálta, most mi van. Azt még az óvodában megtanulta, ha bántják, ne hagyja magát. Néha azonban túl erősen reagált, túlzottan hevesen vágott vissza, túl gyorsan és túl szigorúan torolta meg a legkisebb sérelmeket is. Szétmehetett volna a fiú feje, mondta neki az anyja, mikor látta rajta, baj van, de Alexet e pillanatban ez nem érdekelte. A kutyája, az ártatlan, kedves, kicsi Göndör ott nyöszörgött, ott sírt a fűben, és Alex már szinte látta, hogy dobozba rakják, és viszik elásni az erdő szélére, és nem kell többé sétára hurcolni soha. Eddig eszébe sem jutott, mi lenne, ha valami történe vele. Még soha nem tarthatott állatot, két hete kapta, vele aludt, a lábánál az ágya végében, vállalta, hogy viszi reggel is, iskola után is, meg ha kell, késő este is sétálni, csak hadd maradjon, könyörgött, amikor az anyja bátyja elhozta, mit szólnál hozzá, te gyerek. Ha most meghal, kinyírom mindet, gondolta, és nem érdekelte, hogy négyen vannak, és erősebbek nála, kész volt elégtételt venni, mindegy, mivel és hogyan. Ha bot akad a kezébe, azzal veri ki a szemét mindnek, ha törött üveg, gondolta, legfeljebb kihatja a belüket, ha kő, addig veri a fejüket, míg lapos lesz, mint a sóliszt-gyurma, mikor tányért kell készíteni technika órán anyák napjára. De Göndörnek nem esett baja, inkább csak megijedt, a fiúk is elmenekültek, a tévéostrom idejére meg a kutya már régen nem számított kicsinek. A bólogató bikaborjú méretét még nem érte el, de azért ha Alex elengedte a harmadik emeleti lakás ajtajában, Göndör bárkit képes volt felborítani, aki vele szemben gyalogolt felfelé, és nem elég gyorsan simult a lépcsőkorláthoz vagy a rücskös falhoz, ahova ismeretlen művészek minden festés után rekordsebességgel obszcén szavakat karcoltak. A vállról indítható rakéta talán az előző heti fantasztikus horrorfilmből landolt az emlékei között, földönkívüli ragadozók és idegenek küzdöttek a sarkvidéken egymással, akár a tébolyult mexikói istenek, ki szerezze meg az uralmat az emberiség felett, ki zabálja fel a sárgolyó teljes népességét, mert elkorcsosult e világ, és csak táplálékul szolgálhattak a náluknál nemesebb teremtményeknek, annak a nem is olyan távoli korszaknak a gyermekei. Reggel verítékezve ébredt Alex, és nehezen szedte csak össze magát, hogy fusson néhány kört Göndörrel a két utcával lentebb terpeszkedő réten, ahol

hiába volt ilyen nyárias a szeptember, hogy délben nyugodtan rövid ujjú Metallica vagy Nightwish feliratú pólóban sétálhatott, hat és hét óra között még sűrű köd gomolygott, mintha erre született volna minden felhő, ami aztán ott lengedett a későbbi napszakok egén.

Öregalex már régen elment, hatra járt, elvileg kettőig tartott a munkaidő, de négy előtt csak ritkán ért haza, nem mintha szerette volna ott tölteni az idejét, de mindig akadt valami, és ha túlórát nem is fizetett a cég, de legalább számíthatott rá, hogy harmadikán lesz a számláján pénz. Nem szerette a számlát, a kártyát, de a vezetőség úgy döntött, kímélni fogják a készpénzt, és nem terhelnek senkit azzal, hogy levegőtlen, szűk fülkében nyalogassa az ujját, most huszonkilenc vagy harminc-e a bankók száma. Ha nem akarod, hogy te is napi tíz órát dolgozz, és ha szükség van rád, szombaton meg vasárnap is hívjanak, ugorj be, mert elszállt a berendezés a szoboszlói vagy hadházi üzemben, tanuljál mondta a fiának. A gyerek hallgatta, és számolgatott, az apja hány eredeti három dős játékot vehetne egyetlen havi béréből. Ugyan már, lendült az Öregalex keze, hogy nyakon csapja a fiát, mit képzelsz, a villanyt, a gázt, a fűtést ki fizeti, és miből? Nem lesz mindig anyád meg apád, akik majd eléd teszik a reggelit. A közös költség sem ajándék, aki nem fizet, azt elintézik, ma már nem úgy van, mint régen, idézést küldenek, és el is árverezik a fedelet az ember feje fölül, ez a világ nem olyan, hogy csak éldegélsz benne, és ma is meg holnap is ugyanolyan jól érezheted magad. Alex nem szerette ezt a szöveget. Túl sokszor hallotta, és egészen biztos volt benne, hogyha valaki, ő nem fogja az apja példáját követni. Rendes ember, nem is iszik, vagy csak néha, de akkor sem durva, inkább vicces, kinyitja neki az újságot, amit nem a dohányzóasztal alatt tart, hanem a szekrény fiókjában, nézd csak, mekkora cicije van a néninek, és nevet, nevetnek, az anyja nem, annak egyáltalán nem tetszik, hülye vagy, hagyjad már a gyereket, kiabál, az apja meg sem hallja, és itt milyen, ugye milyen szőrös, ütögeti az ujjával, aztán, mintha nem is látná, hallaná a feleségét, csak el ne mondjad anyádnak, mit mutattam, és ezen megint nevetnek, Alex is, Öregalex is.

Láttátok mi volt, kérdezte szünetben Martinékat. Mi már kilenckor fekszünk, dörzsölte a homlokát Bálint, szopós, legyintett erre Kormorán, mi volt, kérdezett vissza Martin. El akarják zavarni őket, kitört a forradalom, mondta Alex. Túl hangosra sikeredett ez a megállapítás, kitört a forradalom, ott zengett az aulában, mert valahogy éppen akkor foszlott semmivé a zaj a szünet végén, hogy megszólalt a csengő, és a levegőben ott rezgett a forradalom, mindenki hallotta, az összes gyerek, a büfében pogácsát válogató tanárok, a portásfülkében a két takarítónő, az igazgatóhelyettes is hallotta, Kovács Imre, akit főiskolás korában maga a megyei első titkár, élet és halál lágyszívű, családszerető ura is biztatott, szentelje életét a jövő nemzedékek emberré faragásának, és az osztályfőnöke, Marczin Emmi is, aki nehezen viselte a fiúk közelségét, túl hamar maradt egyedül, kétszer jegyezték el, és kétszer ébredt üres szobában, levél a konyhaasztalon, mégsem, finnyás volt, reggelente képtelen uralkodni magán, és ha a szükség a delfinmintás ülőkére kényszerítette, muszáj volt kis lavórt tartania maga elé, mert a szagok elborzasztották, és nemcsak a fürtös lelkét, hanem a gyomrát is felkavarták. Gyerek még, mondta Kassné Erzsike, Alex első osztályfőnöke, aki már az óvodaelőzetes-

son felfigyelt a fiú nagy, szomorú szemeire, mikor szóba került értekezleten, helyes-e, ha a tudás falai közé bepréselődik a politika, te kérdezed, dobta vissza a témát Marczin Emminek, négy éve képviselőjelölt voltál, és akkor hagytad abba az iskolakapu előtt a szegfűs tollak osztogatását, mikor kijött a helyi tévé, hogy ezt már mégsem kellene. Ennyiben maradtak. Alex minderről csak akkor értesült, mikor félévkor Kassné Erzsike figyelmeztette az anyját, ne lepődjenek meg, ha nem mindenben a várt jegyet kapja majd a fiú, és röviden vázolta, miért, de nem tőlem tudjátok, mondta, nem szeretném, ha tanúskodni ráncigálna bárki is, nekem ez mégis csak a munkahelyem, együtt vagyunk, bármennyire is nem mind szeretjük egymást. A tévéostrom másnapján Alex tizenkettő után nem sokkal már ott-hon volt, Göndör nyálcsorgatva várta, megyünk, mondta a fiú, tartsd a fejed, és felcsatolta a nyakörvet, a pórázta a hóna alá dugta, úgy zárta az ajtót, mindig a hevederzárral fejezd be, figyelmeztette állandóan az apja, nehogy elfelejtkezz róla, az ér csak valamit, mire végzett, a boxer már lent toporzékolt a postaládáknál. Megint a te kutyád hugyozott ide, majd takarítsd fel, szólt a gyerekekre Halmosi az elsőről. Soha nem bocsátotta meg, hogy Öregalexék költözésük másnapján az összes alattuk lakót eláztatták, eltört a főnyomócső, nem tehettek róla, és mire a pincében sikerült elzárni a főcsapot, néhány száz liter víz lecsorgott a szintjük-ről. Alex nézte, mit mutat Halmosi, legszívesebben azt mondta volna, maga meg ne a járdára parkoljon, ne a ház előtt szálljon ki a kocsijából, ahol mások járnak, de nem merte, inkább zavartan nézte a földet, Göndör soha nem pisil, csak az utcán, dűnnyögte, és ez mi, mutatta Halmosi büszkén a sűrke linóleumon a ragacsos foltokat. Szörp, bökte ki a gyerek, szörp, hökkent meg a férfi, nem hitte, hogy a fiú képes visszaszólni, az agya hátsó, sötét zugaiból ideges rángás indult a tenyere irányába, Petra volt a negyedikről, mondta Alex, még tegnapelőtt, és nem nézett Halmosira, úgy sétált le Göndör után. Az már csak az utcán jutott eszébe, mi lett volna, ha a férfi képen törli, akkor vér folyt volna, mesélte másnap Martinéknak, Göndör azonnal kinyírja ezt a parasztot, mondta könnyedén, és ebben egyik haverja sem kételkedett, látták már, milyen, ha a boxer macskát talál, és ugrana utána, ketten is csak úgy tudták tartani, ha a pórázát körültekerték gyorsan a legközelebbi fán. Sokáig tartott a jó idő, ilyen szeptemberre az öregek sem emlékeztek, éjszaka ugyan hűlt, de nappal, huszonhárom-huszonöt fokra melege-dett a levegő, Pesti Péter, Alexék szomszédja állította, ez a legjobb időszak, naponta több cukorfokkal gazdagodik a szőlő ilyenkor, majd hozok nektek, ha süretelünk, isteni év ez, remélem, lesz majd bor is, mondta Öregalex, kapok én is?, kérdezte Alex, majd nyaklevest azt kapsz, hagyjad már a hülyeséget, mondta az apja, de igazából nevetett, tudta, hogy a gyerekeknek ízlik a bor, az édes tokaji éppen olyan, mint a szörp, mondta az anyjának, akit aggasztott, hogy a fiú túl korán kóstolgatja a szeszt, majd olyan lesz, mint te meg az apád, bökte meg a férjét. A fákról csak mostanában kezdett aláereszkedni a lomb, Göndör a fűz alá rohant, és hatalmasat vizelt, majd pont a lépcsőházban, mikor itt is lehet, gondolta Alex.

A levegő olyan kéknek látszott, ahogy a házakon túl terpeszkedő rétet nézte. A békés hangulat azonban nagyjából eddig tartott. A kanyarnál ugyanis megjelent

Henrietta, a tömpe orrú öreg pincsi és gazdája, Szászné talpig feketében, Alex hallotta, hogy meghalt a férje, nem ivott, nem dohányzott, mondta az anyja, mégis elvitte három hét alatt a rák, a fiú döbbenetén ült, hogy tárgyalták, miért mindig Eszter viszi Henriettát, a nagylány, hát ezért, értette meg, az anyja képtelen még utcára menni, nem volt ötven sem, mondta az Öregalex, alig idősebb nálam, ennyi az élet, úgyhogy igyunk egy sört, és kinyitotta a hűtőt. Most látta először Szásznét a temetés óta, hozta Henriettát, és intett nekik, nagy barátok voltak Göndörrel, ez rendes kutya, mondta még régen az asszony Alexnek, nem akar állandóan felugrani az emberre, és megsimogatta Göndör széles, őzbarna hátát. Szászné és Henrietta jöttek a 39-es lépcsőház irányából, és nem látták, mert Alexet és Göndört figyelték, hogy a 47-es ajtaján kiront némán a fehér dalmata és pitbull keverék, akit mindenki csak Féregnek nevezett a környéken, ahogyan a gazdáját is. Senki nem tudta, ki ez a görnyedt, kopasz fickó, és miért nem képes pórázt tenni a kutyájára, de valamiért mégsem jelentették fel. Alexnek éppen Szászné mesélte, hogy több kicsi kutyát elkapott már Féreg, és kettéroppantotta a torkukat, a kopasz meg csak röhögött, hogy akkor most már úgyis mindegy, legalább gyakorolt a kutya, vadászott egyet, így mondta a férfi, sajnálom, tette hozzá, de hamisan csengett a hangja, és szikrázott az asszony szeme, ahogy felidézte. Szászné és Henrietta Göndört figyelték meg Alexet, és nem látták, nem hallották, hogy jön Féreg, a gyerek meg zavarában nem is tudta, mit tegyen, a gyomra görcsbe rándult, Féreg már majdnem elérte a nőt meg a pincsit, ekkor Göndör kitepte magát a fiú kezéből, és nekilendült. A dalmata-pitbull keverék a póráz koppanására kapta fel a fejét, és fékezett, már nem a nő és nem a pincsi, hanem a boxer volt a célpont, meg fogja ölni, dobogott a fiú fejében, de hiába, Alex képtelen volt moccanni, Göndör pedig már majdnem elérte Szásznét, ekkor Féreg gazdája artikulátlan hangon elordította magát, és ezzel mintha feloldotta volna a sötét varázslatot, mely mozdulatlanúságra kárhóztatta a nőt, a gyereket és az öreg pincsit. A fiú nekilódult, és rátaposott a póráz műanyag végére. Szinte belezuhant a durva betonfelületbe, ahogy elkapta a vékony, de erős vezetéket, napokig fáj a tenyere utána, égési sérüléseket szerzettél, fiam, mondta az anyja, mit gondolsz, milyen forró lehetett, ahol súrolta a bőrt, csoda, hogy megúsztad ennyivel. A pincsit Szászné felrántotta a földről, és mintha szél sodorta volna félre a halottkemény, rozsdás levelet, befordult az éppen nyíló 35-ös lépcsőházba, ahonnan a fodrásznő férje, Tóth Gabi érkezett. Féreg fékezett, a gazdája utána lódult, Göndör meg, mintha nem értené, mi történik, csodálkozva hátralesett a jajduló Alexre. Nem tudni, hogyan oszlott szét a hirtelen összeverődött tömeg, de hárman háromfelé távoztak sietve.

Aznap a tévében folytatódtak a tüntetések, Alex nézhetne egészen sokáig, és fájdalomdíjúl kapott jégkrémet, most kivételesen vehetsz magadnak egy Magnumot, mondta az anyja, ki tudja, mikor lesz ilyen legközelebb, tette hozzá savanyú arccal Öregalex, ha így mennek tovább a dolgok, még bármi megtörténhet ebben a kurva országban. Ne beszélj így, szólt rá az asszony, nem én mondtam, bökött a férfi a tévé felé, ahol éppen a miniszterelnököt mutatták, hanem ez. ❀